

Slavo Kukić

□ Sociologija

SARAJEVO PUBLISHING, Sarajevo, 2008.

SADRŽAJ

1. SOCIOLOGIJA KAO ZNANOST I NJEZIN ODNOS PREMA DRUGIM ZNANOSTIMA I DISCIPLINAMA	5
Pojam, definicija i predmet sociologije; Razlike u određenju predmeta sociologije; Kako definirati sociologiju; Odnos sociologije i drugih društvenih znanosti; Odnos sociologije prema prirodnim znanostima; Razvoj posebnih sociologija; Pitanja i zadaci	
2. HISTORIJSKI RAZVOJ TEORIJA O DRUŠTVU	11
Antička, kršćanska i islamska misao; Antička socijalna i politička misao; Srednjovjekovna socijalna i politička misao; Novovjekovna socijalna i politička misao; Utemeljitelji sociologije; Saint-Simon; Auguste Comte; Herbert Spencer; Karl Marx; Emile Durkheim; Max Weber; Suvremene teorijske perspektive; Funkcionalizam; Teorije konflikta; Marksizam; Suvremene teorije konflikta; Suvremeni psihologizam – interakcionizam; Simbolički interakcionizam; Etnometodologija; Pitanja i zadaci	
3. ISTRAŽIVANJE DRUŠTVENIH POJAVA	25
Problemi istraživanja društvenih pojava, odnosa i procesa; Pojam i značajke znanstvenog istraživanja; Utvrđivanje uzročno-posljedičnih veza među pojavama; Metode i tehnike istraživanja u sociologiji; Pojam znanstvene metode; Faze procesa znanstvenog istraživanja; Projekt istraživanja; Tehnike prikupljanja empirijskih podataka; Anketa; Intervju; Promatranje; Eksperiment; Analiza sadržaja; Pitanja i zadaci	
4. DRUŠTVO	34
Osnovni sociološki pojmovi; Pojam društva; Tipovi društva; Društvena stratifikacija i pokretljivost; Pojam socijalne diferencijacije; Pojam društvene stratifikacije; Socijalna stratifikacija i socijalna diferencijacija kao dijelovi iste cjeline; Posljedice društvene stratifikacije; Društvena pokretljivost; Pojam društvene pokretljivosti; Vrste društvene pokretljivosti; Društvene institucije; Društvene organizacije i položaji; Društvene organizacije; Pojam i elementi društvene organizacija; Vrste društvenih organizacija; Društveni položaji i uloge; Društveni položaji; Društvene uloge; Osnova nejednakosti i siromaštva; Pojam nejednakosti; Pojam siromaštva; Klasna struktura društva; Kaste; Staleži; Klase; Elementi razlikovanja klasa od kasta i staleža; Klasna struktura suvremenog industrijskog društva; Narod, nacija, etnički odnosi i tolerancija; Narod kao sociološka razvojna kategorija; Narod i nacija kao termini u dnevnoj upotrebi; Pojam nacije; Konstituiranje nacije; Etnički odnosi i međunacionalna tolerancija; Civilno društvo i zajednica; Civilno društvo; Zajednica; Pitanja i zadaci	
5. DIFERENCIIRANI OBLICI DRUŠTVENE SVIJEŠTI	54
Moral i pravo; Moral; Što je moral; Izvori morala i moralnih normi; Trajnost morala i moralnih normi; Elementi morala; Pravo ; Pojam prava; Elementi prava; Umjetnost i filozofija; Umjetnost; Filozofija; Znanost i ideologija; Znanost; Ideologija; Religija; Pojam religije; Postanak religije ; Bitni elementi i obilježja religije; Društvene funkcije religije; Religijske organizacije; Crkva; Sekte; Denominacija; Kult; Sekularizacija kao sociološki fenomen; Dokazivanje sekularizacije modernih društava; Kritika shvaćanja o sekularizaciji; Pitanja i zadaci:	
6. KULTURA I CIVILIZACIJA	69
Kultura i civilizacija – dvije strane iste cjeline ; Što je kultura; Materijalna i duhovna kultura; Opća svojstva kulture; Simboli, jezik, norme, vrijednosti, status, uloge kao svojstva kulture; Simboli; Jezik; Norme; Vrijednosti; Razlike u kulturi; Potkultura i kontrakultura; Potkultura; Kontrakultura; Elitna i masovna kultura; Elitna kultura; Masovna kultura; Odnosi međusobne isprepletenosti elitne i masovne kulture; Multikultura i bosanskohercegovački kulturni kod; Multikulturalizam i interkulturalizam; Bosanskohercegovački kulturni kod; Pitanja i zadaci:	

- 7. EKONOMSKE INSTITUCIJE..... 81**
Rad, podjela rada i vlasništvo; Rad; Podjela rada; Vlasništvo; **Tehnološki napredak i doživljaj rada;** Pojam tehnologije; Pojam tehnološkog razvoja; Učinci tehnološkog progresa na doživljaj rada; **Moć i sukobi u industriji;** Sindikati Sindikalna demokracija i birokracija; Štrajkovi kao forma radničke borbe; Pitanja i zadaci
- 8. POLITIČKE INSTITUCIJE..... 90**
Politika, moć i vlast; Pojam politike; Pojam moći; Pojam i oblici vlasti; Pojam vlasti; Oblici vlasti; **Pojam i tipovi političkog sistema;** Pojam političkog sistema; Tipovi političkog sistema; **Država i organizacija vlasti; Političko organiziranje i institucije;** Političke stranke; Interesne grupe i grupe za pritisak; Javnost; **Izbori i izborni sistemi;** Pojam političke kulture; Izbori kao izraz participativne demokracije; Pojam i vrste izbornih sistema; Elementi izbornog procesa; Subjekti izbornog procesa; Izborni marketing; **Ljudska prava i slobode;** Pojam ljudskih prava i sloboda; Vrste ljudskih prava i sloboda; Instrumenti zaštite prava i sloboda čovjeka; Pitanja i zadaci
- 9. OBITELJ.....106**
Obitelj, brak i njihove funkcije; Pojam i funkcije obitelji; Pojam obitelji; Oblici obiteljske strukture; Proširene obiteljske strukture; Inokosna obitelj; Funkcije obitelji; Pojam i funkcije braka; Pojam braka; Oblici braka; Suvremene alternative tradicionalnom braku; Slom braka; **Obitelj i prava djeteta; Žena, obitelj i društvo; Suvremena obitelj – obitelj budućnosti;** Nastanak suvremene inokosne obitelji ; Obilježja suvremene obitelji; Pitanja i zadaci
- 10. SOCIJALIZACIJA.....117**
Socijalizacija i interakcija; Socijalizacija kao proces sazrijevanja čovjeka; Učenje kao pretpostavka socijalizacije; Socijalna interakcija; Faktori socijalizacije; Obitelj kao faktor socijalizacije; Škola kao faktor socijalizacije; Vršnjaci kao izvor socijalizacije; Sredstva masovne komunikacije kao faktor socijalizacije; Efekti socijalizacije; **Komunikacijska i informatička revolucija;** Pojam komunikacije; Vrste komunikacije; Novi mediji; **Rat i institucije mira;** Pojam rata; Vrste ratova; Mir kao alternativa ratu; Pitanja i zadaci
- 11. OBRAZOVANJE..... 128**
Pojam obrazovanja; Uvodne napomene; Dilema: odgoj ili obrazovanje; Funkcionalno i intencionalno obrazovanje; Funkcionalno obrazovanje; Intencionalno obrazovanje; Jednakost obrazovnih šansi; **Društveni položaj i budućnost obrazovanja; Inteligencija i društvo;** Psihološki pristup fenomenu inteligencije; Inteligencija kao sociološka kategorija; Moguće sociološko određenje inteligencije; Pitanja i zadaci
- 12. SOCIJALNA EKOLOGIJA.....137**
Tipovi naselja i odnosi unutar njih; Sociološke značajke sela i seoske zajednice; Sastavnice ruralnosti; Sastavnice nove ruralnosti; Novi koncept ruralnosti kao okvir razvojnih strategija; Grad i gradska zajednica; Historijski pristup gradu kao zajednici življenja; Grad kao sociološki fenomen; **Urbanizacija;** Pregled osnovnih pojmova; Sociološki pristup urbanom; Problem urbanog planiranja; **Ekosustavi i ekološka kriza;** Znanstveno bavljenje pitanjima čovjekove okoline; Pojam čovjekove okoline; Pojam ekosustava; Od krize okoline do ekološke krize; Oblici suprostavljanja ekološkoj krizi kao destrukciji prirode i čovjeka; Pojam ekološke svijesti; Ekološki pokreti; Pitanja i zadaci

13. DEVIJANTNOST I DRUŠTVO.....153

Pojam devijantnosti; Devijantnost i socijalna kontrola; Teorije devijantnosti; Biološke teorije devijantnosti; Psihološke teorije devijantnosti; Sociološke teorije devijantnosti; Funkcionalističko tumačenje devijantnosti; Strukturalne teorije devijantnosti; Teorije subkulturne devijantnosti; Interakcionistička teorija etiketiranja; Teorija imitacije; **Devijantno ponašanje i moć;** Funkcionalističko shvaćanje devijantnog ponašanja i moći; Interakcionističko shvaćanje devijantnog ponašanja i moći; Marksističko shvaćanje devijantnog ponašanja i moći; **Kolektivna ponašanja;** Pojam kolektivnog ponašanja; Uvjeti kolektivnog ponašanja; Teorije kolektivnog ponašanja; Vrste kolektivnog ponašanja; Gomila; Masovna histerija; Moda; **Društvo bez zločina;** Pitanja i zadaci

14. PROMJENE I RAZVOJ DRUŠTVA 165

Klasične i suvremene teorije o razvoju društva; Sociološke teorije promjena i razvoja društva; Ciklička teorija; Evolucionizam; Funkcionalizam; Sinteza evolucionizma i funkcionalizma; Konfliktne teorije; Teorije ekonomskog razvoja; Teorija modernizacije; Teorija zavisnosti; Suvremene teorije razvoja; **Postindustrijsko društvo;** Postmodernizam kao filozofska paradigma postindustrijskog društva; Informacijsko društvo kao najbitnija sastavnica postindustrijskog društva; Globalizacija kao rezultatna postindustrijskog društva; **Postsocijalistička društva;** Sociološko tumačenje nastajanja socijalističkih društava; Tranzicija prema društvima političke demokracije i tržišne ekonomije; Pitanja i zadaci

LITERATURA..... 176